

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13340

MAYSELEKH IN FERZN

Itzik Fefer

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

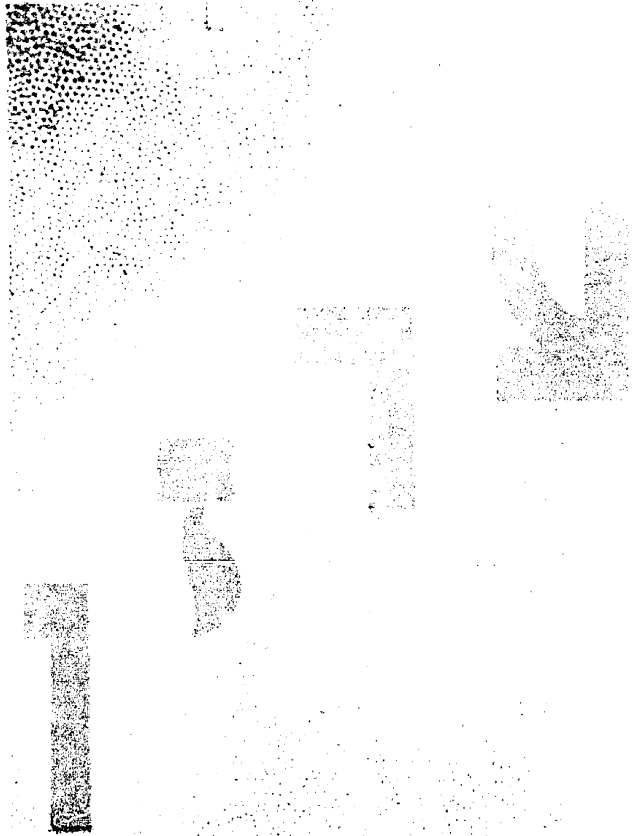
The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

MICROFORM

באויסזען

פ

וויסרוסלענדישער 1929
מעלוכע פארלאג

ט

ז

איציק פעפער

מאַיסעלעך אין פֿערזן

זױטרוסלענד־שער מערוכע-פֿאַרלאַג
מױנסק — 1929

התורה והנבואה
התורה והנבואה
התורה והנבואה
התורה והנבואה
התורה והנבואה

1

אין א הויף אינמיטן דרויסן,
 אינם יאָר ניין הונדערט ניינצן,
 אין א קינדערהיים א גרויסן
 צווישן קינדער, קליינע קינדער,
 האָט געוואָינט א יאָט א בלינדער.
 ווען איז ער אהער געקומען,
 וווּ האָט מען דעם יאָט גענומען—
 ווייסט נישט קינער.
 קינער פֿרעגט נישט,
 וווּ זיין טאָטע איז פֿאַרבליבן.
 אלע ווייסן, אז ער ווייסט נישט—

ער איז אלט ערשט.
 א יאר זיבן.
 וואָכן גייען.
 און מע ווייס ניט—
 צי ער האָט אמאָל געזען
 אָט דאָס שטעטל, אָט דאָס קליינע.
 מיט די קרומע שטיגע געסלעך.
 מיט די שטיבעלעך די דארע,
 מיט די פוימעלעך די שינע;
 צי ער האָט אמאָל געזען
 אָט די ריטשקעלעך, די שמאלע,
 וועלכע לויפן נאָך אַ רעגן.
 לעם די גאַנקעס, לעם די שטיבלעך
 אפֿן שטעטלס שטילע וועגן.

2

אלע לערנען, אלע לייענען
 נייע ביכלעך און פֿארשטייען:
 ס'איז די וועלט ניט אזא קליינע,
 ווי די קינדער פֿלעגן מיינען.
 דאָרטן, דאָרטן נאָך אינדזער שטעטל
 זיינען שטיבלעך נאָך פֿאַראַנען,
 שטעטלעך, שטעט און דערפֿער גרויסע
 און אפֿילע בערג אזוינע,
 וואָס דערלאַנגען ביזן הימל.
 אלע לערנען, אלע לייענען
 נייע ביכלעך און פֿארשטייען.
 נאָר דער יאָט, וואָס קען ער זען.
 ווען פֿאַרקדעפט זיינען די אויגן.
 מיט אַ היטערע פֿאַרצויגן.

ליגן יאטלעך און זיי הערן.
ווי באנאכט פון בלינדע אויגן,
טעמפע אויגן,
פאלן טרערן.
— וואס וועט זיין מיט בלינדן הילקע? —
פלעגן יאטלעך אפט דא ריידן.
ס'האט א לערערקע דערציילט זיי,
אז אין וויטע, אלטע וועלדער
וואינט א באפע מיט א זיידן,
כאפן זיי אויבע בלינדע,
מע פארשלעפט זיי אין די וועלדער
און מע גיט זיי הויכע היטלען
און מע הייסט זיי גיין און בעטלען.
וואס וועט זיין מיט בלינדן הילקע?
א ראכמאָנעס, א ראכמאָנעס,
קיינער וועט עס ניט דערלאָזן,
אונדזער הילקע וועט ניט בעטלען!
ס'איז ניט שיין גאר,
ס'איז ניט שיין גאר
אף די מאַרקן צווישן פֿורן
בעטלען מיט די דארע הענטלעך,
פינטלען מיטן בלינדן אויגל:
„שענקט א קאָפקע, גיט א בייגל!“
מירן וואַקסן, מירן העלפֿן,
קיינער וועט עס ניט דערלאָזן!
— וואס וועט זיין מיט בלינדן הילקע? —
פלעגן יאטלעך אפט דא טראכטן.
פלוצלונג האט א יאט דערמאנט זיך,
אז אמאל לעם הייסער הרובע
איז זיין באפעצי געזעסן
און דערציילט אזא מין מאיסע.

אז ער קאן זי ניט פארגעסן.
 זיצן קינדער און זיי הערן,
 ווי דאס יאטעלע דערציילט זיי,
 אז—א דארטן לעם די וועלדער
 שטייען קויטיקע פאלאטקעס.
 און די קויטיקע פאלאטקעס—
 זינען שטיבער בא ציגלנער.
 אין די קויטיקע פאלאטקעס
 זיצן אלע אין איין קופע.
 אין איין קופע זיצט מען דארטן,
 גאנצע וומערס זינגט מען לידער
 און מע טרעפט דארט אף די קארטן.
 ווען די שווארצינקע ציגלנערס
 קומען אין די קליינע שטעטלעך,
 זוכן זיי אזוינע קינדער,
 וועלכע האבן ניט קיין אויגן
 און בא וועלכע אף די אויגן
 טיזן א היטעלע פארצויגן.
 ווען דאס יאטל האט געענדיקט
 האט א צווייטער אויסגעשריגן:
 — ס'איז די מאיסע גאר א שיינע,
 גאר די מאיסע איז א ליגן.

3

אינם קינדער-הויז דעם גרויסן,
 אינם הויף אינמיטן דרויסן
 שפילן זיך די קליינע קינדער.
 יעדער האט פון האלץ א לאשעק
 מיט א קאט און אויגן שטילע,
 מיט א זאטל, מיט א ביטש

און א ביקסעלע אמילע.
רייטן יאטלעך אף די פערדלעך
און מע שפילט זיך אין סאלדאטן
— עי אהערצו, עי אהינצו,
אלע זינען קאמאנדירן.
און מע ווייסט ניט ווו צו פירן.
געכטן איז געווען דא פריילעך,
סיאז געווען דא זייער פריילעך,
בערטשיק איז געווען א מיילעך
און דאס פאלק זינען די קינדער,
איז ער, בערטשיק, א צעקאסטער
אף א הויכן טיש געזעסן,
און כיי-פילקע די קורנאסע
איז געוועזן זיין פרינצעסן.
זי אליין, די קייסערינע,
איז געשטאנען און געשמייכלט,
מיט די אויגעלעך געוונקען,
און דער קייסער איז געזעסן,
וויין פון ראזשינקעס געטרונקען
אין ווארעניקעס געגעסן.
אף זיין קאפ— א קרוין א גרויסע,
אין דער רעכטער האנט— א שטעקן.
אין דער לינקער האנט— א קויסע.
די ווארעניקעס געגעסן
און אן פאלק האט ער פארגעסן,
נאר די יאטלעך די סאלדאטלעך,
די פארשיטע פיאנערן
אף די לאשעקעס די לאנגע,
ווער וועט שטערן, ווער וועט שטערן,
האבן גיך דעם טיש בארינגלט,
מיהאט געקלאפט אין פויסטע פעסער,

און די ראָד ווערט גרויס און גרעסער.
און די יאטלעך שרייען הייסער
נידער, נידער מיטן קייסער!
זיצט דער קייסער אזא בלאסער,
און לעם אים די קייסערינע
ליגט און כאלעשט. טרע דיןער
גיבן איר א זופ טאָן וואסער.
וועלכע דיןער? אלע זינען זיך צעלאָפן,
און דעם דיןער דעם געטרעסטן
האַט אַ פֿרישע קויל געטראָפן.
פליען פֿערדלעך, פליען יאטלעך,
טראַסקען פעסער,
קוילן קנאלן.
בערטיק ליגט געשמידט אין קייטן,
און...
דער קייסער איז געפאלן.

— — — — —
שיינע שפילן פֿלעגט מען שפילן
אינס קינדערהיים דעם גרויסן.
נאָר דער בלינדער איז געזעסן.
האַט דער בלינדער ניט פֿאַרשטאַנען,
וואָס פֿאַר אַ שפילן שפילן קינדער.
ס'האַבן אויגלעך ניט געזעען,
ווייל ער איז געווען אַ בלינדער.

גייען זיך אזוי די יאָרן,
ווי די ריטשקעס נאָך אַ רעגן,
איז אַ יאָר און צוויי אנטלאָפן.

קיינער זעט גיט ווען די יארן
 לויפן בלוי אף הויכע וועגן.
 נעמען זיך צוגויף די יאטן,
 און מע וויל די זאך באקלערן,
 וואס וועט זיין און וואס וועט ווערן
 מיטן יאטל מיטן בלינדן?
 אלע שרייבן, אלע ליינען,
 נאר ער הערט גיט און צו וויינען.
 זיצן יאטן און זיי קלערן,
 פלוצלונג רופט זיך אן א יאטל:
 „סייז די זאך נאך גיט פארפאלן,
 כיהאב געלייענט אין זשורגאלן,
 אז אין קיעוו, צי אין בארקאוו,
 צי אין פעטערבורג אין ווייטן
 איז א שטוב אזא פארענען,
 ווו סע וואינען בלינדע יאטן
 און מע לערנט זיי דארט ליינען
 אין אזוינע בלינדע ביכער
 מיט אזעלכע מאדנע ווערטער,
 אז אפילע שטומע ריידן,
 שטומע ריידן מיט די פלינגער,
 לאמיר שיקן אנדזער הילקען,
 עפסער וועט אים ווערן גרינגער“
 די פארזאמלונג האט באשלאסן,
 די פארזאמלונג איז געשלאסן,
 יאטלעך פיר האט מען געקליבן,
 זאלן זיי אוועק אהינצו
 אין אנשטאלט פון זייער שטעטל,
 זאל מען זאגן, זאל מען בעטן,
 אז מע זאל זיך גיך דערוויסן
 ווו סע שטייט די שטוב פאר בלינדע

און אהינצו הילקען שיקן,
נאָר אַביסל געלט אים געבן.
אַט אַזוי אין דינעם העפּטל
האַט אַ יאָט אליין פֿאַרשריבן.
וואָילע יאַטן, גוטע יאַטן,
מיאז געגאַנגען אין אַנשטאַלטן,
מיהאַט געקריגן אַכט מאַנדאַטן,
אַכט מאַנדאַטן, אַכט פּאַפּירן
און אוועקגעשיקט דעם בלינדן
אין דער שטאַט, דער ווייטער, קיעוו.

גייען זיך אַזוי די יאָרן,
ווי די ריזשקעס נאָך אַ רעגן.
איז אַ יאָר און צוויי אַנטלאָפּן,
קיינער זעט נישט ווי די יאָרן
לויפּן בלוי אָף הויכע וועגן.
סיאז דער קינדערהיים געוואַקסן
און די קינדער זינען אויכעט
ברייטער, העכער שוין געוואָרן.
ריינער, שענער ווערט דאָס שטעטל,
נייע היזלעך קומען צו דאָ,
מיהאַט פֿון קלויז אַ קלוב געשאַפּן,
אלע זינען שטאַרק צופֿרידן.
נאָר דער ראָוו איז שטאַרק בערוויגעז
מיטן שאַמעס, מיטן דאָיען,
און אַ בינמל אַלטע יידן,
וועלכע האַנדלען אין די קלייטן.
נאָר ווער דאָרף די אַלטע יידן,
ווען מע בויט שוין אַ טעאַטער,
אַ זאוואָד האָט מען געעפֿנט

ווי דער העקדעש איז געשטאנען,
די מיליציע רעדט אף יידיש
און א באד איז שוין פאראנען.

גייען זיך אויף די יארן,
קינדער לערנען א מעלאכע:
דער א שוסטער, דער א שניידער,
דער א בלעכער, דער א בעקער,
מיהאט שוין שיר גאר ניט פארגעסן,
אז געלעבט האט אמאל הילקע,
אט דאס קליינע בלינדע יאטל
אין דעם קינדערהיים דעם גרויסן.

פלוצלונג אין א טאג א שיינעם,
נאכן אוילויב, נאכן אפרו,
קימט די לערערקע צופארן
פון דער שטאט דער שיינער, קיעוו,
קימט און ברענגט א פאק מיט ביכער:
זיבן נייע כרעסטאמאטיעס,
געאגראפיעס, לידער נייע,
און א ליכטיקע יעדיע—
א גריס פון בלינדן הילקע,
מיהאט די לערערקע בארינגלט
און מע הערט א מאדנע מאיסע:
סיאז די לערערקע געגאנגען
אפן ראשיקן קרעשטשאטיק,
פלוצלונג זעט זי אן אפישע
הענגט א גרויסע אף די סטויפעס:
„א קאנצערט וועט זיין אזעלכער,
וואס איז לאנג שוין ניט געוועזן.

שפילן וועט א יאט א בלינדער
 מיטן נאמען הילקע ליפשיץ".
 זאגט די לערערקע מיט גאדלעס:
 „בין איך גלייך צו אים געגאנגען
 „און דערמאנט אים אן די קינדער,
 „און א גרויס פון אייך געבראכט אים.
 „ער איז איצטער אויך א בלינדער,
 „נאר מע קאן אים ניט דערקענען.
 „ער האט שטיל מיין האנט גענומען
 „און געבעטן איך זאל קומען.
 „וואס האט זיך געטאן אין קיעוו
 „וועט א שרייבער שוין באשרייבן".
 נאר די קינדער ווילן וויסן:
 „וואס האט איר אים ניט געבראכט אונדז.
 „וואס האט איר אים ניט גענומען?"
 און די לערערקע בארויקט:
 „ער וועט קומען. ער וועט קומען".
 מיהאט א בריוו געשיקט צו הילקען
 און אן ענטפער גיך באקומען—
 ער וועט קומען. ער וועט קומען!
 הילקען פלעגט מען אפט דערמאנען.
 אפטע בריוולעך פלעגט ער שיקן.
 אפטע בריוולעך. וואילע גריסן;
 הילקען פלעגט מען אפט דערמאנען—
 עך. דאס קליינע בלינדע יאטל
 שפילט אין שטעט אף די קאנצערטן.
 און מע זאגט ער וועט נאך ווערן
 גאר א גרויסער, גרויסער פידלער,
 און וועט נאך אין מאסקווע שפילן.
 הילקען פלעגט מען אפט דערמאנען
 אין אן אוונט אין א שטילן.

גייען זיך אזוי די יארן,
ווי די ריטשקעס נאך א רעגן,
איז א יאר און צוויי אנטלאפן,
קיינער זעט נישט ווי די יארן
לויפן בלוי אף הויכע וועגן.

איבער פעלדער, איבער וועלדער,
 איבער שטעט און איבער הויפן
 הערט דער ווינט ניט אוף צו לויפן,
 הערט דער ווינט ניט אוף צו ווייען—
 און קיינער האָט אים ניט געזעען...

גייט אין פעלד פֿון דאָרף א שיקסל,
 לויפט אנטקעגן איר א פֿיקסל.
 „שיקסל, שיקסל, טייער שיקסל“—
 רופט זיך אן דאָס געלע פֿיקסל—
 „זאָג מיר, האָסטו ניט געזען,
 וווּ די שלעכטע ווינטן ווייען,
 וווּ די שלעכטע ווינטן יאָגן,
 עפֿשער קאָנסטו, שיקסל, זאָגן?
 כּיהאָב געהאָט אין וואַלד א שטיבל,
 ניט קיין שטיבל, נאָר א גריבל—
 איז א ווינט אראָפּגעקומען
 און דאָס שטיבל מיר צענומען,
 זינען פֿיקסעלעך די זיבן
 אן א שטיבעלע געבליבן.

עפֿשער קאָנסטו, שיקסל, זאָגן
ווי די שלעכטע ווינטן יאָגן?..

זאָגט אזוי דאָס שוואַרצע שיקסל:
„טײַער, טײַער, טײַער פֿיקסל,
איבער פֿעלדער, איבער וועלדער,
איבער שטעט און איבער הויפֿן
הערט דער ווינט ניט אויף צו לויפֿן,
הערט דער ווינט ניט אויף צו ווייען,
קיינער האָט אים ניט געזעען...“

פֿליט און פֿליט און פֿליט דער ווינט,
לויפֿט אים נאָך אַ ראַבער הונט,
קומט דאָס פֿיקסל אים אַנטקעגן
אין הויבט אָן דעם הונט צו פֿרעגן:
„זאָג מיר הינט, ראַבער הונט,
עפֿשער ווייסטו ווי איז דער ווינט,
עפֿשער האָסטו ווי געזען,
ווי די שלעכטע ווינטן ווייען?“
„כילויף אליין און זוך דעם ווינט—
טוט אַ ביל דער ראַבער הונט—
„כיהאָב געהאַט אין הויף אַ שטיבל,
ניט קיין שטיבל, נאָר אַ גריבל—
איז אַ ווינט אַראָפּגעקומען
און דאָס שטיבל מיר צענומען,
זיינען הינטעלעך די זיבן
אָן אַ שטיבעלע געבליבן.“

לויפֿט דאָס פֿיקסל מיטן הונט,
לויפֿן ביידע נאָכן ווינט.
פֿליט דער ווינט מיט שטויב און שטרוי,
יאָגט אים נאָך אַן אלטער גוי.

זאגט דער הונט צום אלטן גוי:
 „הוי דו, גוי דו, אלטער גוי,
 זאג אינדו, האסטו נישט געזעען,
 ווו די שלעכטע ווינטן ווייזן?“
 רופט זיך אן דער אלטער גוי
 צו דעם הונט אט אזוי:
 „הוי דו, הונט דו, ראבער הונט,
 איך לויף אויך און זיך דעם ווינט,
 כהאב געהאט אין דארף א שטיבל,
 נישט קיין שטיבל, נאר א גרובל—
 אז א ווינט אראפגעקומען
 און דאס שטיבל מיר צענומען,
 און אראפגעשלעפט דעם דאך
 און צעווייט אים אפן שליאך,
 זינען אייניקלעך די זיבן
 אן א שטיבעלע געבליבן,
 ווי אז מיר אין הוי, הוי, הוי,
 וואס קאן טאן אן אלטער גוי?
 גיי איך אום און זיך דעם ווינט—
 רופט זיך אן דער ראבער הונט:
 „אז מיר וועלן איגדרמען גייען,
 וועלן מיר דעם ווינט דערזעען,
 אז מיר וועלן איגדרמען יאגן,
 וועלן מיר דעם ווינט דעריאגן—
 לויפן אלע נאכן ווינט
 און פונפארנט לויפט דער הונט.

לויפן, לויפן אלע גיך,
 ווי א פויגל, ווי א ריך,
 און דער ווינט אליין פון זיך,
 טוט א דריי זיך, טוט א בלאז.

טוט א יאָג אין פֿעלד דאָס גראָז.
טוט א יאָג דאָס גראָז אין פֿעלד,
טוט א יאָג בױ גאַנצע וועלט.
און א פֿלוי מיט שטרוי און שטויב
טוט דעם אַלטן גוי א הויב,
כאַפט אים אָן און טוט א וואָרף
און פֿאַרוואַרפֿט אים גלייך אין דאָרף.

נאָך א דריי און נאָך א לויף
טוט א פֿלוי דער הונט אין הויף,
אין א רעגע, שוין און צאלד
טוט א שמייט דעם פֿוקס אין וואַלד.

זינען אלע אינדערהיים,
קלייבן ציגל, האַלץ און ליים, —
זאָל זיך ווינטעווען אָף שליאַכן,
מירן נייע שטיבלעך מאַכן.

איבער פֿעלדער און איבער וועלדער,
איבער שטעט און איבער הויפֿן
הערט דער ווינט ניט אָף צו לויפֿן,
הערט דער ווינט ניט אָף צו ווייען
און ס׳האַט אים קיינער ניט געזעען.

אונטער בערג אין אונטער וועגן,
 לעם דער שטאָט טיפּליס,
 זינען ווינטן דריי געלעגן
 אין געפֿירט אַ שמועס.

זאָגט דער ערשטער ווינט אַזוי:

„איך בין יונג אין גרונג און בלוי,
 „הונדערט יאָר בין איך געפֿלויגן
 „איבער שטעט און איבער מערק...
 „אך, — וואָס זעען מינע אויגן
 „אין די בליענדיקע בערג;
 „וויפל זון און וויפל טאָלן,
 „וויפל שמייכלענדיקע פּרייט,
 „וויפל סאַקליעס און אַולן
 „האַבן מענטשן דאָ צעזייט!

„פֿון די ערדישע פֿאַבריקן
 „אָן אַ ראַש אין אָן אַ רויך
 „וואַקסן פֿעלדזן ווי די פֿריקן.
 „וואַקסן בוימער אינדערהויך.
 „טויזנט יאָר וועל איך נאָך ווייען
 „איבער שטעט אין איבער מערק.
 „כּיחָאָב נאָך קינמאַל ניט געזען
 „אין די שטעט אַזוינע בערג“

זאָגט דער צווייטער ווינט אַזוי:

„איך בין אלט אין קאַלט אין גרוי,
 „אימעטום, ווי כּיבין געפֿלויגן,
 „ווי אַ פעלד אין ווי אַ ברייט—
 „שטייען מענטשן שטיל געבויגן
 „אין מע אַקערט אין מע זייט.
 „איבער אַפּגעברענטע פֿאַסן,
 „ווי אַ דאָך אין ווי אַ פֿלויט
 „איבער שליאַכן, איבער גאַסן
 „שטייען מענטשן אין מע בויט.
 „כּיבין געשלאָפֿן אַף די פֿלויטן,
 „ווי געגאַנגען איז אַ שלאַכט,
 „דאָרט, ווי מענטשן פֿלעגן טויטן,
 „אַף די פֿעלדער בויען ברויטן,
 „מילן מאַלן טאָג אין נאַכט.
 „וואַקסן פֿריילעכע מעסלעסן
 „אַף די פֿעלדער פֿון ראָטיי,
 „אלע קינדער האָבן עסן,
 „אלע קינדער טרינקען טיי.
 „סאַי פֿוניפֿן, סאַי פֿונגונטן,
 „אימעטום, ווי כּיבין געווען,
 „יאָגן אום דיזעלבע ווינטן,

שׂינט דיזעלבע אלטע זון.
 „פון דער זון, וואָס שווימט אָן רעדער
 „אפֿן שלאַך און אפֿן באַרג,
 „בלײַען בלומען אין די סעדער,
 „פרייען מוסטן אפֿן מאַרק.
 „אומעטום, ווי כײַבן געפֿלויגן,
 „ווי אַ שלאַך און ווי אַ ברייט,
 „שטייען מענטשן שטיל געבויגן
 „און מע אַקערט און מע זײַט.“
 „שטילער, שטילער“—זאָגט דער דריטער,—
 „סיאז מײַן לעבן שווער און פיטער,
 „ווייל מײַן לעבן טריפט אין מי,
 „גאַנצע טעג נאָר פֿלי און פֿלי...
 „אַך, ווי גוט איז דאָ און גרין
 „כײַבן געווען שוין אין פֿערלין,
 „אין פֿאַרזוש פֿין איך געפֿלויגן—
 „אומעטום, ווי כײַבן געווען.
 „האַבן קיינמאַל מינע אויגן
 „ניט געזען אזאַ מין זון!
 „דאָרט אָף אויסלענדישע ראָגן
 „גייען וואָכן שווער און וויסט.
 „אַף די גאַסן מענטשן יאָגן.
 „מענטשן פֿלייען און מע שיסט.
 „דאָרט אין שײַן, אין יאָג, אין שטויבן,
 „אַף די העכסטע האַרטע טרעפֿן
 „גייען מענטשן, ווי די טויבן,
 „און מע פֿויגט די שטאַלצע קעפֿן.
 „פלוצלונג זע איך שטייט אַ טויער—
 „זען איך זיך אוועק און שוויג
 „און דערזע אַ הויכן מויער
 „ווי אַ גרויסע, גרויסע שטייג.

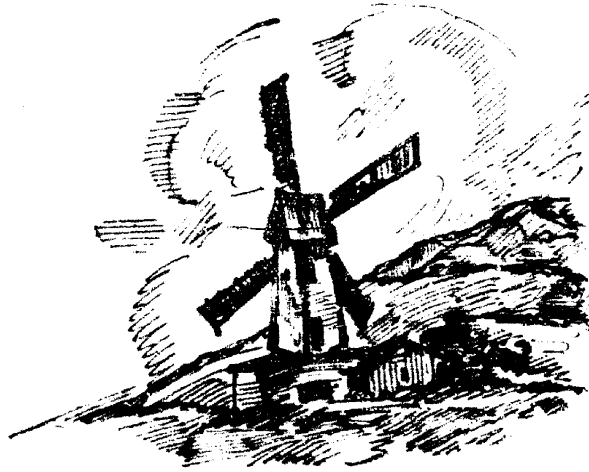
„און א מענטש זיצט דאָרט אין קרעכצן.
 „הענגען קייטן אף די פֿיס.
 „ווינטל, ווינטל, קום אהערצו,
 „טראָג אהיים פֿון מיר א גרוס.
 „כיהאָב דעם מענטש אמאָל געזעען.
 „כאָפט א ציטער אָן מיין צוויג
 „כילעג אים זעען קאָרן זייען.
 „איצטער וואָינט ער אין א שטייגן“
 אונטער בערג און אונטער וועגן,
 לעם דער שטאָט טיפֿליס,
 זינען ווינטן דריי געדעגן
 און געפֿירט א שמועס.
 פרוצלונג טוט א יאָג מיט טומל,
 כאָפט די בערג א שרעק,
 ווערט א קויטיקער דער הימל
 אפֿן באַרג קאָזבעק.
 פרוצלונג יאָגט א ראַש פֿונדען,
 פֿון דער שטאָט טיפֿליס,
 שטעלן זיך אוועק די ווינטן
 אף די לאַנגע פֿיס.
 הערן זיי באַנאָכט אינדרײַען
 לויפט א זשום אין טאָל—
 גלייך ווי הונדערטער טראַמוואַיען
 זשומען מיט אמאָל.
 וואָס האָט עס געקענט געשעען
 אין א פראַסטער נאָכט,
 אפֿן וועג דריי ווינטן שטייען.
 שטייט מען און מע טראַכט?
 פרוצלונג הערט מען א געלעכטער,
 גיסט די נאָכט מיט טינט,
 קומט פֿונדען אָן א פֿערטער—

א באקאנטער ווינט.
שפרינגט אראפ פון וואסער,
פונקט ווי פון א פערד,
זאגט א ווארט מיט ליפן דארע,
וויילט איר הערן—הערט:
„סײַא בוזאיען פאר די ווינטן,
"היינט פארלירן צייט,
"זעט דאָרט, זעט נאָר, דאָרט פּונננטן,
"אין דער שוואַרצער ווינט,
"וואַרטן דאָרשטיקע אַולן,
"וויינען קינדער שטיל,
"ליגן ברויטן—דאָרף מען מאַלן,
"דרייט זיך גיט די מיל,
"דאָרף מען זיימען דאָרט צעווייען,
"הענגען וואַלקנס בלינד,
"באָ די ברעגעט שליופקעס שטייען,
"טרומבט זײַ גיט דער ווינט,
"מענטשן פליען, מענטשן בויען,
"איבער גאַנץ ראָסיי,
"סײַא בוזאיען, סײַא בוזאיען
"פאר דער ווינט־פאַרטיי!
אַט אַזוי האָט ער דער פּערטער
זײַ געבראַכט אַ גרום.
און די ווינטן פון די ערטער
סיען זיך אַ רײַם.

דאָרט, וווּ מידע וואַלקנס שלאָפן
מיט קאווקאזער טעג,
זינען ווינטן פיר געלאָפן
יעדערער זמן וועג:

ווער צו מילן, צו וואקזאלן
אף די לאנגע פליס.

— — — — —
אזו א ווייכע באכט געפאלן
אף דער שטאט טיפליס.

אן אויסערגעוויינטלעכע מאַיטע אין צען לידער וועגן לעבן
פֿון אנדזערע ברידער.

1. דאָס שטיבל.

דאָרט, וווּ ס'ענדיקט זיך דאָס שטעטל
און ס'הויבט זיך אָן דאָס פֿעלד,
האָט אַ ייד אמאָל, אַ קאָפּפּן,
אַ שטיבל זיך אוועקגעשטעלט.
און מ'קויעך אָט דעם שטיבל
קאָן מען שרייבן גיט קיין סאך,
האָט דער דרויסן זיך צערעגנט,
איז געווען אין שטוב אַ טיך.

האַט געדרייט אַ זאָווערוכע,
איז געווען אין שטוב אַ שניי.
און געוואָינט האַט דאָרט רעב אַלטער
מיט די אייניקלעך די צוויי.

2. אַלע טאָג אַ גילן.

גאַנצע טעג גייט אום רעב אַלטער
איבער אַלע הויפֿן—
אַלטע הויזן, שאַלעמויזן
קויפֿן און פֿאַרקויפֿן.
דאָוונען דאָוונט ער, רעב אַלטער,
נאָר אין צוויי פֿאַר טפֿילן,
און פֿאַרדינען קאָן ער נאָר
אַלע טאָג אַ גילן.
עסן גיט ער, ווי די גענדו,
שלעכט איז ער פֿאַר צווייען,
און די יאַטלעך לאָזט ער נישט
אינם שטעטל גייען.

3. מינאַרט דעם זיידן.

ווען דער זיידע גייט אַוועק,
מאַכט מען צו דעם סיידער,
זינגען ביידע אָן אַן עק
פֿיאַנערן-לידער.
ווען דער זיידע איז שוין ווייט,
האַנדלט אין די הויפֿן,
אינם אַכצנטן אָטריאַד
אייניקלעך אַנטלויפֿן.

ווען דער זיידע קומט אהיים
מיטן זאק א מיידע,
זיצן יאטלעך אינדערהיים,
קוקן אין א מיידע.

4. ווען די זון פארגייט...

וואלט אזוי זיך שטיל געגאנגען
אלעס ווי עס גייט,
גייט אמאל אהיים רעב אלטער,
ווען די זון פארגייט.
זעט ער: שפאנט א יונגע כעוורע
אדע אין א קאן.
איינער פויקט אין א לאמטערן,
איינער שלעפט א פאן.
אלע מאכן מיט די הענטלעך
איינס און איינס און צוויי,
— „אוי, א רוען זאל זיי נישט נעמען
— „אי, דאס זינען זיי!“

5. דער אלטער כאפט דעם קאנטשיק.

„נימאך שמאי זאלט איר ווערן,
וואס איז פאר א קאן?“
פייסט טראכקעט אין לאמטערן,
כאים שלעפט א פאן.
גייען ביידע שטאלץ און מינטער,
שטילער פון א שטיין
און א ביידער איז דער זיידע
גיך אוועק אהיים.

ווען אין פֿענצטער איז געשוועמען
א האַרבאַטע נאַכט,
האַט דער זיידע מיטן קאַנטשיק
שוין אָף זיי געוואַרט.

6. דער זיידע שמועסט מיט גאָט.

געשטאַנען איז דער זיידע
א ביזער מיטן קאַנטשיק,
ביז ער איז געפאלן
אפֿן אלטיטשקן דוואַנטשיק.
געפאלן און געלעגן,
געכאַפט אַ זיסן דרומל,
פלוצים, הערט ער, רופֿט אים
אַ באַסקאַל פֿונם הימל:
„גאָט האָט איך געהייסן
„די אייניקלעך ניט שטערן
„גיין אין אַטריאַדן
„און ווערן פּיאַנערן“

7. פֿונדאָנען ביז מיצראַים.

ריפֿט זיך פּייסן אָנעט:
„העכער, ברודער כאַים,
„דיין קאַל איז ניט געראָטן
„אין קאַל מיין האַשאַמאַים.
— „ביסט אַ נאַר, אַ באַכער
„פֿונדאָנען ביז מיצראַים,
„פֿונדאָנען ווייסט דער אַלטער
„דעם קאַל מיין האַשאַמאַים...“

צעשרמט זיך פייסן העכער:
„פיקלעך זאגט איר קויפן
„און לאָזן אמערע כעוורע
„אין די אַטריאָדן לויפן“.

8. רעב אלטער איז צעפֿאַנפֿעט.

דערשראָקן איז רעב אלטער שטאַרק,
א נאָסער און אַ מזדער,
אינגעדעקט זיך איבער קאַרק
און אינגעשלאָפֿן ווידער.

9. פייסן, אראָפֿ פֿונם הימל...

אינם זידישן פֿאלאָך
הויבט שוין אָן שאַריען,
און דעם זיידן דאַכט זיך נאָך,
אַז מאַלאַכים פֿליען.
פֿונם אַלטן זיידנס דאָך
קריכן זיי אינצווייען,
און אוועק אין שטוב אַריין
רעב אַלטערן דערפֿרייען.
נאָר באַשלאָסן האָט רעב אַלטער
שטיל אין זיין געוויסן,
וועגן קאַל מיין־האַשאַמאַים
קינער זאל גיט וויסן.

10. אָט אזוי דערצייל אַיך.

און פֿון דעמלט קויפט דער אַלטער
פֿיקלעך, רויטע טיכלעך,
און אַפֿילע רויסישע
סיאַנערן־ביכלעך.

אז רעב אלטערן אזוי
האט רעב גאט געהייסן,
אינם אכצנטן אטריאד
אלע יאטלעך ווייסן.
קומט מיין מאיסע שוין א סאך,
קורץ און שארף און פריילעך,
אט-אזוי ווי ס'איז געווען,
אט-אזוי דערצייל אןך.

שימילן ברעג

א

גיט אין פערד און גיט אין סטעפ,
 גיט אין טיפן, ווייטן וואלד,—
 אפן ברעג פון שטילן דניעם,
 צווישן כאטקעס פויל און אלט,
 אין א כאטקע—ליים און שטאנגען,—
 צוגעוואקסן צו דער ערד,
 האט געוואָינט א מענטש א לאנגער
 מיט זיין הייסן ווייסן פערד.
 טאָג געארבעט, נאכט גערומט,
 קינמאל הונגעריק און מיד,
 פריש ווי ווינט און ברוין פון זין.—

וואס קאן אזא יונג גיט טאן?
 הענט ווי שטאָל און אקסלען—אויזן.
 וואס קאן אזא יונג גיט ווייזן?
 טאָג נאָך טאָג און יאָר נאָך יאָרן.
 אמאָל גוט און אמאָל גויט.
 האָט דאָס פֿערד געקויט קאָרן.
 אין דער מענטש געגעסן ברויט.

ב

רין און ארבעט, ברויט אין קאָרן.
 גרין און שטיל אָף ברעג פֿון דניעפ.
 זינען אָנגעפֿלויגן יאָרן.
 ווי אַ וויכער פֿונם סטעפ.
 טיר און פענצטער צוגעשלאָסן
 אין פֿארקרעמפעוועט מיט דראָט.
 גאנצע טעג האָט מען געשאָטן.
 ברענען דערפֿער, ברענט אַ שטאָט.
 פֿלעגט מען קומען, פֿלעגט מען לויפֿן
 אן אַ סאָף און אָן אַן עק.
 שפּאַנט דאָס פֿערד, און איבער הויפֿן.
 און—אוועק, אוועק, אוועק.
 גיט קיין טעג און גיט קיין געכט.
 שטוב פֿאַרלאָזט און פֿלויט צעבראַכן.
 פֿליט אַ רייטער אָף אַ פֿערד.
 איבער פֿעלדער, איבער ברויקן
 יאָג און פֿלי און לויף און האָק.
 וואָס פעטלורע, ווען דעניקיין?
 ווער יודעניטש, ווי קאַלטשאַק?
 פֿלוען שטיבלעך, פֿלוען טירן.
 גאָס נאָך גאָס און פֿלויט נאָך פֿלויט.

גארניט קאן מען נישט פארלירן—
 נאר די קייטן און די נויט.
 ווינטן פרישן, ווינטן גרינען
 ערד און ליב און בוים און פעלד;
 אז געפונען, אזו געפונען
 קאנען מיר א גאנצע וועלט.
 אליץ צעטרובן און פארטרובן,
 נישט קיין פריצים נישט קיין גאלד,
 און געבליבן אזו געבליבן
 נאר ווי מיר האבן געוואלט.

ג

שפאנען טעג, ווי יונגע ריטער,
 איבער שליאך און איבער בריק,
 פערד און שווערד און הייסער ריטער
 קערן זיך אהיים צוריק.
 איבער ווערסטן און וואקזאלן,
 אונטער בערג און אונטער פלויט—
 וויפל פערד זינען געפאלן,
 וויפל ריטערס ליגן טויט!
 וויפל טראפנס בלוט פארגאסן
 אן געוויין און אן געבעט!
 נישט איבזיסט האט מען געשאסן
 און געצונדן דארף און שטאט.
 פיינט צעטרובן און פארטרובן,
 נישט קיין פריצים, נישט קיין גאלד,
 און געבליבן אזו געבליבן
 נאר ווי מיר האבן געוואלט.
 רוי די כאטקעס, רוי דעם ברויט,
 רוי דעם פויגל אפן פלויט!

אינס שטיבל בא דער ערד
 וואינט דער ריטער מיט זיין פֿערד.
 אונטער סטעליע אָף דער וואַנט
 הענגט די שווערד—דער בעסטער כאַווער,
 שאַרף געשליפֿן, ריין פֿון זשאַווער.
 לאַקערט פֿינט און קריצט מיט ציין,
 שווערד איז שאַרף און גרייט.

אפֿן שטיילן ברעג פֿון דגיעפֿ
 אַקערט פֿויער שוואַרצע ערד,
 לאַנג דערציילן וועט דער סטעפֿ
 וועגן ריטער און זיין פֿערד.

אינהאלט

3	דער בלינדער
14	ווינט
18	אונטער די בערג
24	רעב אַלטער און רעב גאַס
30	אַף שטיילן גרענ

ביכער פֿאר קינדער

אלעקסאנדראָוואַ און בענסמאן

א מאַיסע מיט 3 ציגעלעך

פרייז 20 קאָפּ.

16 זייטלעך

אלעקסאנדראָוואַ און בענסמאן

די שנייערס

פרייז 30 קאָפּ.

24 זייטלעך

נויעך גארעליק

יגנט-קידער

פרייז 40 קאָפּ.

47 זייטלעך

נויעך גארעליק

קינדער-קידער

פרייז 23 קאָפּ.

49 זייטלעך

דאָס פֿלגעלע

פרייז 25 קאָפּ.

12 זייטלעך

טשוקאווסקן

זיי אַצונכט

פרייז 40 קאָפּ.

24 זייטלעך. גרויסן סאַרמאַט

ביכער פֿאר הינדער

עליע סאוויקאווסקי

פֿאר יונגע זינגער

לידער-זאמלונג מיט גאסן

34 זייטלעך, גרויסן פֿארמאט פרייז 60 קאָפּ.

י. ראווין

מאיסעלעך אין פֿערזן

40 זייטלעך פרייז 40 קאָפּ.

וו. ביאנקי

מ"י זעלע פֿיק

52 זייטלעך פרייז 20 קאָפּ.

וו. ביאנקי

מיר זיך

72 זייטלעך פרייז 55 קאָפּ.

ע. געזין

אָס וואָלד

א קינדער-סיעסע אין 5 בילדער

31 זייטלעך פרייז 25 קאָפּ.

צווישן לעבן און טויט

65 זייטלעך פרייז 45 קאָפּ.

קינדער-וועלט

83 זייטלעך פרייז 45 קאָפּ.

І.Ф.Ф.Ф.
АЗКІ У ВЕРШАХ